

МАРІУПОЛЬСЬКА СПІЛКА ЕЛЛІНІВ — національна організація приазовських греків. Безпосеред. поштовх зародженню ідеї нац. єднання серед приазов. греків надали представники грец. торг. буржуазії Пн. Кавказу й Грузії. 7 травня 1917 у Тифлісі (нині Тбілісі) відбувся 1-й Крайовий з'їзд делегатів еллін. громад і колоній Закавказзя, на якому розпочато підготовку до скликання заг.-рос. еллін. з'їзду. Останній пройшов 29 червня — 10 липня 1917 у м. Таганрог (нині Ростов. обл., РФ) за участі бл. 40-а делегатів — підприємців, учителів, священників. У доповіді про наслідки політики цар. уряду щодо нечислен. народів охарактеризовано поточні проблеми нац. розвитку греків Росії. З'їзд закликав греків до об'єднання шляхом утворення на місцях клубів і спілок із захисту влас. правових та нац.-культур. інтересів, поставив завдання досягнення рівного з ін. націями права представництва в комісаріатах, уряд. і сусп. організаціях, Всерос. Установ. зборах. Делегати підтримали Тимчас. уряд, прийняли устав і програму Заг.-рос. спілки еллінів (сформов. на принципах нац. злагоди) й обрали її Центр. раду (гол. завдання — об'єднання греків Росії). Організац. оформлення руху маріуп. греків за часом припало на період загострення заг. політ. кризи восени 1917. Наприкінці жовтня 1917 на виборах до Всерос. Установ. зборів по Катеринослав. вибор. окрузі балотувався список № 13 «Поселян греків Маріупольського повіту», до якого увійшли майбутні фундатори М. с. е. — Н. Костаманов та О. Балжі. 20 листопада 1917 Центр. рада Заг.-рос. спілки еллінів видала відозву «До греків Росії» з повтор. закликом об'єднувати місц. сили. Юрид. оформлення нац. організації відбулося на з'їзді представників грец. народу м.

Маріуполь (нині Донец. обл.) і Маріуп. пов. 2 грудня 1917. У ньому взяли участь 43 делегати: 3 представники рад селян. депутатів, 21 — волосних земств, 10 — сільс. сходів, а також «Спілка греків — нащадків вихідців з Криму». Новоствор. М. с. е. на правах автоном. відділу увійшла до Заг.-рос. спілки еллінів. Делегати висунули гасло досягнення суціль. автономії в екон., адм. і культур. сферах, обговорили необхідність створення нац. грец. військ. з'єднань. З'їзд визнав УЦР і висловив сподівання на допомогу й підтримку з боку урядів Греції й грец. громад Франції, Великої Британії, США у вирішенні проблем грец. народу. В грудні 1917 загони Червоної гвардії розігнали з'їзд як «контррев.», проте він відіграв певну роль у об'єднанні тих міських і сільс. прошарків, що у нац. за формою організації вбачали спосіб пом'якшення соц. суперечностей, протистояння «комуніст. анархії». Пізніше вони сконцентрувалися переважно у Грец. дивізії (т. зв. грец. легіонери), що почала формуватися до поч. з'їзду, та у грец. за складом загоні Добровол. армії під командуванням В. Шаповалова.

Рекомендована література

1. Ялі С. Г. Греки в УСРР. Х., 1931: Якубова Л. Маріупольські греки (етнічна історія): 1778 р. — початок 30-х років ХХ ст. К., 1999;
2. Романцов В. Суспільно-політичні процеси в грецьких селах Маріупольського повіту в Українській Народній Республіці доби Центральної Ради // Схід. 2011. № 2.

Л. Д. Якубова

Бібліографічний опис:

Маріупольська спілка еллінів / Л. Д. Якубова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-63668>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).